

ZDZISŁAW
NAJDER

ETOS
RYCERSKI

ZDZISŁAW
NAJDER

ETOS
RYCERSKI

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2016

Redaktor prowadzący:
Michał Zgutka

Korekta:
Dorota Kassjanowicz

Projekt okładki:
Maryna Wiśniewska

Ilustracje na okładce:
Rycerz, śmierć i diabeł, Albrecht Dürer, 1513,
faksymile z XX w., Muzeum Narodowe w Warszawie
Zdzisław Najder, fot. N.N., ze zbiorów Ośrodka KARTA

Wybór ilustracji:
*Zdzisław Najder przy współpracy Danuty Jackiewicz,
Katarzyny Przyborskiej i Michała Zgutki*

Copyright © 2016 by Zdzisław Najder

ISBN 978-83-7383-823-9

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)
Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

Spis treści

1. Roland – Rogi spod Roncesvaux	9
2. Honor i Ojczyzna	19
3. Achilles i Hektor	25
4. Poległym należy się szacunek	31
5. „Dobre wychowanie”	37
6. Termopile	43
7. Fason greckich wojowników	49
8. Odwaga	55
9. Początki ojczyzny	61
10. Rzymskie nauki Polaków	67
11. Legie rzymskie i poczucie wspólnoty	73
12. Barbarzyńcy przeciw Rzymowi	79
13. Siła przekonań	85
14. Czy chrześcijaninowi wolno zabijać?	91
15. Pieśń o Rolandzie	97
16. Wierność	103
17. Stan rycerski	109
18. Dwór króla Artura	115
19. Turnieje i pieniądze	121
20. Ufność i zdrada	127
21. Rycerze i kobiety	133
22. Zakony rycerskie	139
23. Rycerze w Polsce	145
24. Rycerz, Śmierć i Diabeł	151
25. Zagrzmiały armaty	157
26. Honor w dobie renesansu	163
27. Walka Holendrów	169
28. Jerozolima wyzwolona	175
29. Don Kichote	181
30. Księżę niezłomny	187

31. Cyd	193
32. Honor i władza monarchy	199
33. Pojedyunki i muszkietierowie	205
34. Legia Honorowa	211
35. Wierność państwu, którego nie ma	217
36. Co powiedział generał Cambronne?	223
37. Uszlachcić wszystkich Polaków!	227
38. Księżę von Homburg	233
39. Ksiądz Robak i Andrzej Kmicic	239
40. Tryumf albo zgon	243
41. Za wolność naszą i waszą	249
42. Bezinteresowność	255
43. Służba a praca	261
44. Pieczętka Rządu Narodowego	267
45. Rycerskie Południe i praktyczna Północ	273
46. Henryk Sienkiewicz i Joseph Conrad	279
47. Dumni nieszczęściem	285
48. Westerny	291
49. My, Pierwsza Brygada	297
50. Skrzydlaci rycerze	303
51. Takie są moje obyczaje	309
52. Samuraje	315
53. Honor państwa	321
54. Egzamin z etosu	327
55. Claus von Stauffenberg i jemu podobni	333
56. Polscy panowie w łagrach	339
57. Wierność więzionego	343
58. Punkt honoru	349
59. Towarzysze broni	355
60. Koniec etosu rycerskiego?	361
Nota wydawnicza	365
Źródła ilustracji	366